

مؤسسه شیعه شناسی

گزارشی از مطالعات
اسلام شناسی و شیعه شناسی
در
مؤسسه مطالعات اسلامی لندن

■ نام کشور: انگلستان

■ آدرس پایگاه اینترنتی: www.islamic-studies.org

■ آدرس پست الکترونیک: iis@islamic-studies.org

- بخش اسلام‌شناسی دارد: بلی ✓ خیر
- مطالعات شیعه‌شناختی دارد: بلی ✓ خیر
- دوره‌های آموزشی دارد: بلی خیر ✓
- بخش آموزشی در چه مقطعی است:
- کارشناسی کارشناسی ارشد دکترا غیره
- بخش پژوهشی دارد: بلی ✓ خیر
- مجله دارد: بلی ✓ خیر
- کنفرانس، سمینار و کارگاه تحقیق دارد: بلی ✓ خیر

اساتید برجسته: آیت‌الله محسن اراکی، پرفسور حامد الگار، دکتر عاملي، بهمن‌پور، کازروني، دکتر راغفر، دکتر گرمارودي، دکتر کینگ و...

■ معرفی:

مؤسسه مطالعات اسلامی لندن - انگلستان

تلفن: ۶۰۴۵۵۴۴-۰۲۰۷، دورنگار: ۶۰۴۵۵۴۵، پست الکترونیکی: iis@islamic-studies.org

در دو قرن گذشته، جهان اسلام با هجوم تمدن‌های مختلف و نظرات گوناگون جهانی در مورد اصول اسلام مواجه شده است.

در این شرایط، لزوم پاسخگویی مناسب از جهان اسلام نسبت به مسائل معاصر که از جانب ایدئولوگ‌های معروف مطرح شده از درجه اهمیت زیادی برخوردار است. اغتشاش و پیچیدگی‌هایی که شکل‌دهنده جهان پست‌مدرن است، علمای مسلمان را وادار می‌کند که برای تبیین حقیقت لایتناهی اسلام همانگونه که در قرآن و سنت به آن اشاره شده کمر همت برینند و این وظیفه را در جهت ابراز حقیقت اسلام و فارغ از هرگونه مذهب و مسلک خاص به انجام رسانند.

در جهانی که دستیابی به حقیقت و واقعیت به سختی حاصل می‌شود، ارائه چهره واقعی اسلام به شکل غیرمغرضانه و عینی اهمیت فراوانی دارد.

به همین منظور مؤسسه مطالعات اسلامی در سال ۱۹۹۷ برای بررسی مسائل مهم موجود جهان اسلام در یک محیط آکادمیک تأسیس و راه‌اندازی شده است و در چارچوب اهداف ذیل به فعالیت خود ادامه می‌دهد:

- فراهم آوردن امکانات، مشارکت و بررسی پژوهشها در حوزه تاریخ اسلام، ادبیات، هنر، فرهنگ و تمدن با همکاری نزدیک علما و محققان خبره
- برگزاری سمینارها و گردهمایی‌هایی در رابطه با مسائل مهم مربوط به ایران، خاورمیانه، آفریقای شمالی، و سایر کشورهای اسلامی و جوامع مسلمان اروپا و آمریکای شمالی
- ارزیابی مسائل سیاسی، اجتماعی، اقتصادی، تاریخی و فرهنگی جهان اسلام
- پشتیبانی و توجه به هنر (موسیقی، تئاتر و...)
- گفتگوی دوجانبه تمدن‌ها و ادیان مختلف
- ارتباط مستقیم با محققان برجسته اروپا و آمریکا و همکاری با مراکز آکادمیک و ترغیب مباحث و گفتگوی مؤثر و سالم بین محققان و اساتید این مراکز و مراکز آکادمیک ایران

■ تحقیقات انجام شده:

۱. **هویت مسلمین در قرن ۲۱: چالش مدرنیته:** مجموعه مقالاتی از م. بهمن‌پور و بشیر (۲۰۰۰)، این مقالات در کنفرانس بین‌المللی در لندن ارائه شده و کلیت آن در جهت ارائه راهکار برای مسلمانانی است که در آغاز قرن ۲۱ در میان تحولات سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و... جامعه مدرن برای پیروی از شریعت دچار مشکل شده‌اند.
۲. **تاریخ پدر:** نویسنده: موسوی گرمارودی (۲۰۰۰)، مجموعه داستان‌های آموزنده
۳. **نگاهی گذرا به اسلام:** تدوین: دانشکده تحقیقات و آموزش مرکز اسلامی انگلستان (۱۹۹۹)، ۱ میلیارد و ۲۰۰ میلیون مسلمان سراسر دنیا معتقدند که تنها راه فلاح و رستگاری اسلام است. از این رو مرکز اسلامی جهت تدوین منابع و مسائل اصلی و اساسی دست به تدوین این اثر زده است.
۴. **اقتصاد سیاسی نفت در ایران:** مؤلف: مسعود غفاری (۲۰۰۰)
۵. **هنر اسلامی پارسی:** مؤلف: دکتر محمود خزایی (۱۹۹۹)، تحقیقی جامع در مورد هنرهای اسلامی موجود در ایران و تاریخچه و سیر تغییر و تحولات آنها.
۶. **راهنمای معنوی:** تدوین: دانشکده تحقیقات و آموزش مرکز اسلامی (۱۹۹۸)، منتخبی از فرمایشات گهربار امام علی(ع) در ارتباط با مسائل فردی و اجتماعی مدرن
۷. **تراژدی امام حسین (ع):** مترجم: علی محمد، نویسنده: کلیو بارکر (۱۹۹۹)، زندگینامه امام حسین (ع) و معرفی جنبه‌های مختلف مراسم عزاداری و ادبیات دینی مربوط به این واقعه در قرن هفتم. همچنین این کتاب حاوی یکی از معروفترین مرثی‌های مربوط به عاشورا است.
۸. **اسلام و مکانیزم نظارت و اصلاح:** مؤلف: حسن فتحی، این تحقیق به زبان فارسی در سال ۲۰۰۰ منتشر شده است. مؤلف به دنبال ارزیابی فلسفه، معنا و مکانیزم مسأله امر به معروف و نهی از منکر و ضرورت آن در جامعه است.
۹. **جاودانگی بشر:** تدوین: دانشکده تحقیقات و آموزش مرکز اسلامی (۲۰۰۰)، در این کتاب تلاش شده که جاودانگی بشر را که یکی از سنگ بناهای وجودی انسان بوده است و دلیل وجود رستخیز و فناپذیری انسان می‌باشد توصیف نماید. این کتاب به زبان انگلیسی است.
۱۰. **جاودانگی بشر:** تدوین: دانشکده تحقیقات و آموزش مرکز اسلامی (۱۹۹۹)، طرح بحث آخرت و جاودانگی انسان و توصیف معاد و حقانیت آن. این کتاب به زبان فارسی است.
۱۱. **اصول تفسیر و هرمنوتیک قرآن از نظر ملاصدرا:** مؤلف: آیت‌الله سیدمحمد خامنه‌ای، تجزیه و تحلیل سبک‌های مختلف تفسیر قرآن و بیان این مطلب که تفسیر قرآن بدون الهام گرفتن از یکی از بزرگترین مفسرهای قرآن به نام صدرالدین محمد شیرازی ملقب به صدر المتألهین و معروف به ملاصدرا ناقص است. آیت‌الله سیدمحمد خامنه‌ای در این کتاب این مسأله را به تفصیل شرح داده است.
۱۲. **بهار اندیشه:** تدوین: دانشکده تحقیقات و آموزش مرکز اسلامی (۱۹۹۹)، به زبان فارسی

۱۳. کنفرانس بین‌المللی در رابطه با هویت مسلمین در قرن ۲۱: مجموعه مقالات و سخنرانی‌ها (۱۹۹۸)، گردآوری مجموعه سخنرانی‌ها و مقالات ارائه شده در این کنفرانس که در تاریخ نوامبر ۱۹۹۸ در دانشگاه سواس برگزار شده است.

۱۴. سمینار بین‌المللی در رابطه با بیستمین سالگر پیروزی انقلاب اسلامی در ایران: مجموعه مقالات و سخنرانی‌ها (۱۹۹۹)، این کتاب شامل چکیده و خلاصه‌ای از سخنرانی‌های مدعوین برجسته به این سمینار است که پیرامون نظریه‌های اجتماعی و سیاسی سخنرانی کرده‌اند. این سمینار در فوریه ۱۹۹۹ در مرکز اسلامی برگزار شده است.

۱۵. کنفرانس بین‌المللی در رابطه با فرهنگ، هنر و تمدن: ایران: این کتاب چکیده‌ای از سخنرانی‌های سه عالم برجسته در این کنفرانس می‌باشد که در آوریل ۱۹۹۹ در این مرکز برگزار شده است.

۱۶. ایران و اسلام‌شناسی (۱۹۹۹): شناخت، ترجمه به فارسی و رویکرد نقادانه در رابطه با نظرات دانشگاهیان غربی در مورد اسلام و مسائل ایران یکی از دغدغه‌های مرکز مطالعات لندن است. تاکنون در این رابطه ۱۸ مقاله برای استفاده محققان آماده شده که در مجموعه حاضر موجود است.

۱۷. امام خمینی: این مجموعه در سال ۱۹۹۹ به نگارش درآمد و به خلاصه پایان‌نامه‌های دکترها و مقالات نوشته شده در اروپا و آمریکای شمالی در رابطه با شخصیت امام خمینی رهبر فقید انقلاب اسلامی ایران پرداخته است.

۱۸. قرآن: (۱۹۹۹)، مجموعه مقالات، درباره قرآن به عنوان قلب و ریشه عقاید اسلامی و افتخار مسلمانان مطرح است. این مجموعه بیش از ۲۰۰ مقاله به مطالعات قرآنی و موضوعات مربوط از آثار غربیان اختصاص دارد.

نکته: به سایر تحقیقات و کتاب‌ها در جزوه اصلی با توضیحات آن‌ها اشاره شده است.

■ نام اساتید, محققان و آدرس آنها:

اعضای هیأت علمی مرکز مطالعات اسلامی لندن

- ۱- پرفسور حامد الگار (دکتری از دانشگاه کمبریج)
- ۲- دکتر آل محمد (دکتری از دانشگاه وارویک)
- ۳- دکتر س. عاملی (دکتری از دانشگاه لندن)
- ۴- علی حسین (فارغ التحصیل دانشگاه اسلو)
- ۵- آیت الله اراکی (مجتهد از حوزه علمیه نجف و قم)
- ۶- آقای م. بهمن پور (فارغ التحصیل از دانشگاه علامه طباطبایی ایران)
- ۷- دکتر بشیر (دکتری از دانشگاه گلد اسمیت)
- ۸- دکتر بارکر کلیو (دکتری از دانشگاه لندن)
- ۹- آقای علمی (فارغ التحصیل از دانشگاه تهران)
- ۱۰- دکتر عزتی (دکتری از دانشگاه تهران)
- ۱۱- دکتر غفاری (دکتری از دانشگاه لیدز)
- ۱۲- حیدر حاجی (از دانشگاه آزاد اسلامی)
- ۱۳- دکتر جاوید (دکتری از دانشگاه کابل)
- ۱۴- آقای کازرونی (دانشگاه آزاد)
- ۱۵- دکتر جفری کینگ (دکتری از دانشگاه سواس)
- ۱۶- دکتر خانیکی (دکتری از دانشگاه علامه طباطبایی)
- ۱۷- دکتر محقق (دکتری از دانشگاه تهران)
- ۱۸- دکتر راغفر (دکتری از دانشگاه اسکس)
- ۱۹- آقای صفوی (فارغ التحصیل از دانشگاه سواس)
- ۲۰- آقای واعظ زاده (فارغ التحصیل از دانشگاه لیدز)

۲۱- دکتر یاحقی (دکتری از دانشگاه تهران)

۲۲- دکتر گرمارودی (دکتری از دانشگاه تهران)

■ نام اساتید، محققان و آدرس آنها:

- ۱- **کنفرانس بین‌المللی: ۲۵-۲۶ ژانویه ۲۰۰۲، مرکز اسلامی لندن - انگلستان، سخنران: سید حسن نصر** از دانشگاه جرج واشنگتن آمریکا، موضوع: هماهنگی عشق و معرفت در آثار مولوی، در این کنفرانس جلال الدین مولوی رومی به عنوان سخنگوی معنویت اسلامی که کلام وی برگرفته از وحی و قرآن است و آثار ارزشمند او مورد نقد و بررسی قرار می‌گیرد.
- ۲- **ولایت معنوی یا عشق به مثنوی مولوی: دیدگاه شیعه: سخنران: شهرام پازوکی** از مؤسسه مطالعات فرهنگ و علوم انسانی ایران. در معنی واقعی، ولایت به معنی عشق است، مؤمن عاشق و ایمان عشق است. نگاه مولوی به حضرت علی(ع) و ریشه کلمه ولی و ولایت در اشعار وی مورد بحث است. در این سخنرانی همچنین مطرح می‌شود که مولوی یک شیعه است اما نه به شکل علما و ایدئولوگ‌های کنونی بلکه به معنای واقعی آن یعنی معتقد به ولایت پیامبر (ص) در شخص علی(ع).
- ۳- **سازمان ملل و گفتگوی تمدن‌ها: پیامدها، مسائل و آینده: سخنران: لطف علی افراسیابی** (دکترای علوم سیاسی از دانشگاه بوستون و فوق‌دکتر از دانشگاه هاروارد، از آثار وی می‌توان به کتاب "بعد از خمینی: مسیر جدید در سیاست خارجی ایران" نام برد. وی هم‌اکنون به عنوان محقق در دانشگاه برکلی مشغول فعالیت و تحقیق است). در این سخنرانی نقش سازمان ملل در برگزاری و روند این گفتگو، تأثیرات آن و نقش جهان سوم و دنیای اسلام در این بین بحث و بررسی می‌شود.
- ۴- **نقش اسلام در گفتگوی تمدن‌ها: سخنرانان: محمد رضا هاشمی و م. جواهری** (دکتر هاشمی مدیر دفتر ارتباطات بین‌الملل و مدرس زبان‌شناسی در دانشگاه فردوسی مشهد - ایران است. وی دکترای زبان‌شناسی تطبیقی را از دانشگاه منچستر اخذ کرده است). این موضوع با بحث جایگاه و اهمیت اسلام در راه‌اندازی گفتگوی تمدن‌ها در طول عصر تاریک در اروپا آغاز می‌شود مسیری که به طور نامحسوسی مورد قبول عده‌ای از علما و محققان غربی است. سپس این مطلب که گفتگوی تمدن‌ها بایستی بر پایه‌های منطق استوار باشد و در این راستا سه اصل اساسی بایستی با اصول اسلامی در هم آمیزد (کمال، عدم محدودیت به زمان و جهانی بودن). بعلاوه، حالات و ابزار گفتگو در اسلام بر اساس آیات قرآنی و سنت حضرت رسول (ص) و ائمه اطهار (ع) توصیف شده است.
- ۵- **گفتگوی بین‌تمدن‌ها: دیدگاه عملی (ایران به عنوان مطالعه میدانی): سخنران: محمد علی شیخ** (وی یکی از نمایندگان مجلس شورای اسلامی است. دکترای فلسفه و منطق اسلامی و در حال حاضر به عنوان مدیر دانشکده علوم انسانی دانشگاه شهید بهشتی ایران مشغول فعالیت است). یکی از مهم‌ترین گفتگوی تمدن‌ها در آستانه تحولات انقلاب فرهنگی و معنوی عصر حضرت رسول (ص) رخ داد. همانطور که اسلام به رشد خود در جهان ادامه می‌داد، علاوه بر تصرف سرزمین‌ها، تمدن و فرهنگ افراد را نیز مسخر خود می‌کرد و به همین منوال نیز نکات برجسته را از آنها برمی‌تابید. مثال روشن این مسأله، ورود فلسفه یونان به الهیات اسلامی است. این مبحث به طور کامل و دقیق و به تاریخچه تقابل‌پذیری اسلام می‌پردازد.
- ۶- **اسلام و گفتگوی بین‌فرهنگی: به سوی صلح و تفاهم دوجانبه: سخنران: بیوک بهنام** (مدرس دیپارتمان انگلیسی دانشگاه تبریز)، عنصر اصلی بحث به گفتگوی تمدن‌ها به عنوان یک دورنمای

می‌پردازد و آن را به عنوان يك جنبه تاریخی تلقی می‌کند. به نقل از فروید، گفتگو در سطح آگاهانه رخ می‌دهد جایی که دیالکتیک در سطح غیر آگاهانه تاریخ در حال شکل گرفتن است.

۷- **اسلام و غرب: برخورد یا تفاهم:** سخنران: جان اسپوزیتو (استاد ادیان و امور بین‌الملل و مدیر مرکز تقریب مسیحیت و اسلام در دانشگاه جرج تاون)، در سال‌های اخیر، بحث‌های زیادی از برخورد

تمدن‌ها، برخورد اسلام و سکولار مدرن، ارزشهای دموکراتیک و فرهنگ و بین تمدن اسلام و غربی درگرفته است. در این مبحث به طور کامل به مسائل کنونی و نزاع‌ها و مناظره‌ها پرداخته شده است.

۸- **گفتگوی تمدن‌ها و گفتمان سیاسی در ایران بین جوانان:** سخنران: ناصر فکوهی (دکترای جامعه‌شناسی سیاسی و مردم‌شناسی از دانشگاه پاریس)، با انتخابات ریاست جمهوری سال ۱۹۹۶ در ایران، تکامل دموکراتیک و مردم‌سالاری نیز با توجه به پویایی اجتماعی آغاز شد. محور اصلی این پویایی جوانان بودند. دکتر فکوهی به امور جاری در ایران، مطبوعات، دموکراسی، جامعه مدنی و... اشاره دارد و عقیده دارد که گفتمان یکی از مهمترین عناصر مورد نیاز در پیشرفت گفتگوی تمدن‌ها است چرا که گفتگو بهترین روش برای ترغیب و جلب تفاهم جهانیان است.

۹- **گفتگوی تمدن‌ها از کلام امام علی (ع):** سخنران: محمد مهدی جعفری (دکتر جعفری استادیار دانشگاه شیراز است)، هر شخصی تایید می‌کند که قرآن مجید مردم را به سمت گفتگو با اهل کتاب دعوت

می‌کند و خداوند متعال این را اولین قدم در راه گفتگو به جای نزاع بین تمدن‌ها می‌داند (سوره ۱۳ آیه ۶۴). به تبعیت از قرآن، حضرت رسول (ص) و امام علی (ع) روش و دیدگاه یکسانی داشتند. امام علی فرمودند: «اگر من بخواهم بین اهل کتاب قضاوت کنم بر اساس فرامین خودشان به قضاوت می‌نشینم.» این مساله به خاطر آشنایی امام علی (ع) با تورات و انجیل است. امام علی (ع) در هنگام روانه کردن مالک اشتر به مصر به وی می‌گوید: «با مسلمانان به خوبی رفتار کن که برادران تو هستند و با غیرمسلمانان نیز به همین گونه که آنها در خلقت با تو یکسانند.» لذا وی اعتقاد به برخورد انسانی با هر گروه داشت. (نامه ۵۳)، امام علی همیشه با مخالفان سیاسی و عقیدتی در حال بحث و گفتگو بودند و حتی با یهودیان و مسیحیان، گفتگو و گفتمان را بر هر روش دیگر ترجیح می‌دادند.

۱۰- **جایگاه زنان در اندیشه اسلامی:** سخنران: محسن اراکی (از سال ۱۹۶۸ تا ۱۹۷۵، در حوزه علمیه نجف مشغول به تحصیل بود و سپس عازم حوزه علمیه قم شد. آثار فراوانی از وی به جای مانده که در جزوه اصلی به آن‌ها اشاره شده است. وی هم‌اکنون به عنوان رییس مرکز اسلامی لندن مشغول فعالیت است). در این مبحث به جایگاه زنان در اسلام در ۵ عنوان اساسی پرداخته شده است.

۱۱- **حجاب:** سخنران: فاطمه اثریا (از حوزه علمیه قم و دانشگاه اسکس)، تشریح فلسفه حجاب در ارتقای متانت و مرتبه زنان و توصیه‌های اسلام و قرآن در این زمینه

۱۲- **نقش ولی در ازدواج اسلامی:** سخنران: امیر دی‌مارتینو (مسلمان ایتالیایی زاده، لیسانس مطالعات مذهبی و فارسی از دانشگاه سوآس و فوق لیسانس مطالعات اسلامی)

۱۳- هستی‌شناسی ملاصدرا و فلسفه فیزیک: سخنران: کانر داگلی (دانشگاه جرج واشنگتن آمریکا)،
زمان ۱۲-۱۳ مه

شایان ذکر است که در این دانشگاه سخنرانی‌ها، همایش‌ها و گردهمایی‌های مختلفی انجام شده که در اطلاعات آن شامل عناوین، توضیحات و سایر مطالب در جزوه اصلی است. به عنوان مثال به طور مشترک در ۱۵ اکتبر با همکاری دانشگاه سوآس، کنفرانسی تحت عنوان آیت‌الله خمینی و اندیشه اسلامی مدرن، برگزار می‌شود که برای اطلاعات بیشتر به جزوه اصلی یا پست الکترونیک cnmes@soas.ac.uk مراجعه کنید. همچنین یک کنفرانس ۱ روزه در رابطه با تروریسم و اسلام در تاریخ ۱۳ نوامبر برگزار شده است.

■ مجله:

مجله بین المللی فلسفه و عرفان تطبیقی

شامل: تناسخ یا رستاخیز روح (پروین پیروانی)

هستی‌شناسی عرفان (سید یحیی یثربی)

صوت سرمد (آرتور سانویوتیس)

ارواح قبل از هستی بدن در فلسفه ملاصدرا (یانیس اشوت)

و....

این مجله به منظور ایجاد گفتگو و مبادله بین شرق و غرب و فلسفه و عرفان اسلامی است. هرچند مطالب آن صدرصد بازتاب نظریات هیأت تحریریه مؤسسه مطالعات اسلامی نمی‌باشد.

محققان و علاقمندان می‌توانند در موضوعات ذیل مقالات خود را جهت انتشار ارائه دهند:

مطالعات تطبیقی اسلامی، فلسفه شرق و غرب، مسائل فلسفی در تاریخ فلسفه، فلسفه معاصر، هستی-شناسی، فلسفه علوم، فلسفه زبان، اخلاق، الهیات، دین، تصوف و...

آدرس: انگلستان - لندن - ۱۴۰ q۹w۱۰، مایدا وال، تلفن: ۴۴۰۲۰۶۰۴۵۵۴۴، دورنگار:

۴۴۰۲۰۶۰۴۵۵۴۵، پست الکترونیک: philosophy@islamic-studies.org

فصلنامه مذکور در ماه‌های مارس، ژوئن، سپتامبر و دسامبر منتشر می‌شود و برای مؤسسات با هزینه ۶۰ پوند اشتراک سالانه ارائه می‌شود.

برای اطلاعات بیشتر می‌توانید به سایت ذیل مراجعه کنید: www.islamic-studies.org